

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет економічний
18 червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ОСНОВИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА КОМУНІКАЦІЇ ДЕРЖАВНОЮ
МОВОЮ»**

Галузь знань	І «Транспорт та послуги»
Спеціальність	ІЗ «Туризм та рекреація»
Освітня програма	«Туризм»
Факультет	економічний
Розробник:	Тереза МИКИЦЕЙ, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму, к.е.н., доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи фахової підготовки та комунікації державною мовою» є однією з обов'язкових компонент освітньої програми, що спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про систему вищої освіти, організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти та специфіку обраної професії.

У межах вивчення дисципліни здобувачі освіти ознайомлюються зі структурою університету, особливостями організації навчального процесу, інформаційно-методичним забезпеченням освітньої діяльності, історією та традиціями НУБіП України. Важливе місце відводиться вивченню сутності професії фахівця з туризму, основних напрямів і змісту його майбутньої професійної діяльності, а також ролі випускової кафедри у підготовці конкурентоспроможних фахівців. Дисципліна сприяє адаптації студентів до умов навчання у закладі вищої освіти, формуванню мотивації до здобуття професійних знань, розвитку фахової ідентичності та усвідомленню перспектив професійного зростання у сфері туризму.

Важливою складовою дисципліни є формування навичок професійної комунікації державною мовою. Значна увага приділяється опануванню норм сучасної української літературної мови, розвитку культури усного та писемного мовлення, засвоєнню особливостей використання мовних засобів у професійній діяльності, а також правилам складання й оформлення ділової документації.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Галузь знань	<i>І «Транспорт та послуги»</i>	
Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>ІЗ «Туризм та рекреація»</i>	
Освітня програма	<i>«Туризм»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	<i>120</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>4</i>	
Кількість змістових модулів	<i>3</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	<i>-</i>	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної, заочної форм здобуття вищої освіти		
Форма здобуття вищої освіти	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	денна
Курс (рік підготовки)	<i>І</i>	<i>І</i>
Семестр	<i>І</i>	<i>І</i>
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>6 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>4 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>-</i>	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>110 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи фахової підготовки та комунікації державною мовою» є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом їх майбутньої професії, характером та сферою професійної діяльності, особливостями практичної діяльності підприємств туристичної галузі, роллю фахівців туристичного обслуговування у формуванні результатів господарської діяльності підприємств туристичного бізнесу різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання, їх конкурентоспроможного статусу на внутрішньому ринку та іміджу національного туристичного продукту на світовому ринку туристичних послуг, а також формування навичок професійної комунікації державною мовою, культури усного і писемного мовлення та вміння використовувати норми сучасної української літературної мови у професійній діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

K1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

K2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

K10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

K19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного) K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР 03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		го	л.	п.	лаб.	інд.		сам.	л.	п.	лаб.	інд.	сам.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Організація підготовки фахівців з туризму у закладі вищої освіти													
Тема 1. Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Особливості навчання.		2	2						0,5				
Тема 2. Освітньо-професійна програма «Туризм» за спеціальністю ІЗ «Туризм та рекреація». Індивідуальна траєкторія навчання		4	4				20		0,5				
Тема 3. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу закладів вищої освіти (НУБіП України).		2	2						1				
Тема 4. Права і обов'язки студентів. Студентське самоврядування, Положення про рейтинг студентів.		2	2										
Разом за модулем 1	40	10	10			20	39	2	-				37
Змістовий модуль 2. Особливості професійної підготовки фахівців зі спеціальності «Туризм та рекреація»													
Тема 5. Туризм як суспільне явище		4	4						0,5	0,5			37
Тема 6. Історія розвитку туризму		4	4				20		0,5	0,5			
Тема 7. Туризм як економічна діяльність		2	2						1	1			
Разом за модулем 2	40	10	10			20	41	2	2				37
Змістовий модуль 3. Мовні комунікації державною мовою													
Тема 8. Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування			2	2					0,5	0,5			
Тема 9. Стилiстична диференція сучасної української літературної мови. Науковий стиль і його особливості			2	2					0,5	0,5			36
Тема 10. Офіційно діловий стиль мови. Класифікація документів. Документація щодо особового складу.			2	2		20			0,5	0,5			

Тема 11. Довідково - інформаційні документи			2	2				0,5			
Тема 12. Культура ділового спілкування	10		2	2			0,5				
Разом за модулем 3	40		10	10	20		40	2	2		36
Усього годин	120		30	30	60		120	6	4		110

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Особливості навчання.	2
2	Освітньо-професійна програма «Туризм» за спеціальністю J3 «Туризм та рекреація». Індивідуальна траєкторія навчання	4
3	Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу закладів вищої освіти (НУБіП України).	2
4	Практичне застосування прав і обов'язків здобувачів вищої освіти. Студентське самоврядування та рейтингування студентів.	2
5	Аналіз туризму як суспільного явища	4
6	Історія розвитку туризму	4
7	Туризм як економічна діяльність	2
8	Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування	2
9	Стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Науковий стиль і його особливості	2
10	Офіційно діловий стиль мови. Класифікація документів. Документація щодо особового складу.	2
11	Довідково-інформаційні документи	2
12	Культура ділового спілкування	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Особливості навчання.	2
2	Освітньо-професійна програма «Туризм» за спеціальністю J3 «Туризм та рекреація». Індивідуальна траєкторія навчання	4
3	Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу закладів вищої освіти (НУБіП України).	2
4	Практичне застосування прав і обов'язків здобувачів вищої освіти. Студентське самоврядування та рейтингування студентів	2
5	Туризм як суспільне явище	4
6	Історія розвитку туризму	4
7	Туризм як економічна діяльність	2
8	Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування	2
9	Стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Науковий стиль і його особливості	2
10	Офіційно діловий стиль мови. Класифікація документів. Документація щодо особового складу.	2
11	Довідково-інформаційні документи	2
12	Культура ділового спілкування	2

5. Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1. Організація освітнього процесу та академічне середовище закладу вищої освіти.	10
2	Самостійна робота 2. Професійна діяльність фахівця з туризму: становлення, розвиток і сучасні тенденції.	30
3	Самостійна робота 3. Складання та оформлення документів професійного призначення.	20

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне і письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Організація підготовки фахівців з туризму у закладі вищої освіти		
Практична робота 1. Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти. Особливості навчання.	ПР17, ПР18. У тому числі знати: структуру та принципи функціонування закладу вищої освіти; особливості організації освітнього процесу; зміст освітньо-професійної програми «Туризм»; принципи формування індивідуальної освітньої траєкторії; права й обов'язки здобувачів вищої освіти; роль студентського самоврядування та академічної доброчесності.	10
Практична робота 2. Освітньо-професійна програма «Туризм» за спеціальністю ІЗ «Туризм та рекреація». Індивідуальна траєкторія навчання		10
Практична робота 3. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу закладів вищої освіти (НУБіП України).		10
Практична робота 4. Практичне		10

застосування прав і обов'язків здобувачів вищої освіти. Студентське самоврядування та рейтингування студентів	Вміти: планувати власну освітню траєкторію; користуватися інформаційно-методичними ресурсами університету; організувати самостійну навчальну діяльність; оцінювати власні навчальні досягнення; дотримуватися норм академічної етики та ефективно взаємодіяти в університетському середовищі.	10
Самостійна робота 1. Організація підготовки фахівців з туризму у закладі вищої освіти		30
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Особливості професійної підготовки фахівців зі спеціальності «Туризм та рекреація»		
Практична робота 5. Туризм як суспільне явище	<p>ПР02, ПР03, ПР10.</p> <p>У тому числі знати: базові поняття теорії туризму; основні форми і види туризму; історичні етапи розвитку туризму; особливості туризму як суспільного та економічного явища; принципи організації туристичного процесу; структуру та особливості діяльності суб'єктів туристичного бізнесу.</p> <p>Вміти: застосовувати базові поняття туризмознавства під час розв'язання професійних завдань; розрізняти форми і види туризму; характеризувати сучасні тенденції розвитку туристичної галузі; аналізувати особливості діяльності підприємств туристичного бізнесу та пояснювати принципи організації їх роботи.</p>	10
Практична робота 6. Історія розвитку туризму		15
Практична робота 7. Туризм як економічна діяльність		15
Самостійна робота 2. Особливості професійної підготовки фахівців зі спеціальності «Туризм та рекреація		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2	100	
Модуль 3. Мовні комунікації державною мовою		
Практична робота 6. Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування	<p>ПР11.</p> <p>У тому числі знати: норми сучасної української літературної мови; особливості наукового та офіційно-ділового стилів; правила оформлення службових та особистих документів; основи культури професійного спілкування; фахову термінологію сфери туризму.</p> <p>Вміти: здійснювати усну й письмову професійну комунікацію державною мовою; використовувати фахову термінологію; складати та оформлювати документи відповідно до чинних вимог; дотримуватися норм</p>	10
Практична робота 7. Стилїстична диференціація сучасної української літературної мови. Науковий стиль і його особливості		10
Практична робота 8. Офіційно діловий стиль мови. Класифікація документів. Документація щодо особового складу.		10
Практична робота 9. Довідково інформаційні документи		15
Практична робота 10. Культура ділового спілкування		10
Самостійна робота 3. Складання й оформлення особистих документів: заява, резюме, автобіографія		15

	мовленнєвого етикету під час професійного спілкування	
Модульна контрольна робота 3		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3) / 3 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	Задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із директором ННІ)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до проведення практичних занять.
2. Програма навчальної практики

10 . Рекомендовані джерела інформації

1. Аксьонова Н.В. Організація екскурсійної діяльності: навчально-методичний посібник для здобувачів спеціальності 242 «Туризм». Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022. 248 с.
2. Бойко В. О. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 58-65.
3. Габчак, Н., Габчак, С. Внутрішній туризм України: тенденції, проблеми та можливості розвитку у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип.52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-67> (дата звернення 10.06.2026)
4. Ділова українська мова: метод. рекомендації до самостійної роботи / автори: Т.М. Дячук, Н.О. Сенчило-Татліліоглу, С.В. Литвинська, Л.А. Добровольська. К.: НАУ, 2021. 48 с.
5. Ділова українська мова: практикум / уклад.: С.В. Литвинська, Т.М. Дячук, Х.М. Стецик, Г.І. Онуфрійчук, Л.А. Добровольська. Київ: НАУ. 2022. 83 с.
6. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». Чинний від 01.09.2021. URL: <https://zakon.help/article/nacionalnii-standart-dstu-41632020-derzhavna?menu=82>.

7. ДСТУ 8302-2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
8. Дутчак О.І., Федорак В.В., Шикеринець В.В., Маланюк Т.З. *Вступ до фаху: навчально-методичний посібник*. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника, 2022. 50 с.
9. Дячук Т. М., Литвинська С. В., Добровольська Л. А. Роль мови під час війни. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип.27. Т. 2. С. 24–28. URL: https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_2/4.pdf (дата звернення 25.05.2026).
10. *Екскурсовод» – професія як мистецтво: перші студентські екскурсії // Університет «Крок»*. URL:<http://www.krok.edu.ua/ua/novini-ta-podiji/item/2781-ekskurovod-profesiia-iaak-mystetstvo-pershistudentski-ekskursii>
11. Застосування інформаційних технологій в туризмі . IT-tehnolog.com: новини інформаційних технологій українською мовою. URL: <http://ittehnolog.com/informatsiyni-tehnologiyi/zastosuvannya-informatsiynih-tehnologiy-v-turizmi/>
12. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження КМУ від 19.09.2019 № 660-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018> (дата звернення 05.06.2026).
13. Кравець О. М. Вступ до фаху (туризм) : конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 – Туризм) / О. М. Кравець, А. О. Козлова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 99 с.
14. Кравців В.С., Гринів Л.С., Копач М.В., Кузик С.П. *Методика оцінки історико-культурних туристичних ресурсів. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери*. URL: http://tourlib.net/books_ukr/kravciv8.htm
15. Креативні міста в Україні. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.creativecities.org.ua/> (дата звернення 05.06.2026).
16. Кузик Н. П., Микицей Т. Д. *Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами туристичних підприємств в умовах цифровізації. Причорноморські економічні студії*. 2026. Вип. 98. С. 234–239. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.98-35>.
17. Любченко В. Роль туризму у сталому розвитку в Україні: виклики та можливості для економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-59>.
18. Мальська М. П., Грицишин А. Т., Білоус С. В., Топорницька М. Я. *Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посібник / М. П. Мальська, А. Т. Грицишин, С. В. Білоус, М. Я. Топорницька*. Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 232 с.
19. Мельниченко С.В., Микицей Т.Д. Туризм у відновленні природних заповідників України. *Acta Academiae Beregsasiensis: Geographica Et Recreatio*, (4), 46–61. <https://doi.org/10.32782/2786-5843/2024-4-5> .
20. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 07.06.2026).
21. Щука Г.П. *Подієвий туризм: навчально-методичний посібник*. Берегове: ЗУІ, 2023. 171 с.